

דף מח.

עין משפט א.

יו"ד סימן מה סעיף ב

ב. ניטלה השלפוחית שמי הרגלים ניקזים לתוכה כשרה, ויש אוסרין ^ש.

הגה: והכי נהוג להטריף אפי' ניקב השלחופית ^ת.

עין משפט ב.

יו"ד סימן מא סעיף ד

ה. ד. התליע הכבד ^א אפי' במקום המרה ובמקום חיותו כשרה.

עין משפט ג.

יו"ד סימן לט סעיף כב

כב. כו. אם האומא סרוכא לדופן, אם יש מכה בדופן כשרה ^ב ואינה צריכה

^ש. ומשמע אפי' בהפ"מ והכי נקטינן. כף החיים אות י"ז.

^ת. שוורים המשתנים דם יש לבדוק הלשחופית ואם לא ניקבה מותרת. וכתוב בספר הרפואות לעצור הדם לאדם יש ליקח סמרטוטין ולשרותם במים קרים מאוד ולכרוך סביב גיד האמה ונעצר הדם בדוק ומנוסה. כף החיים אות י"ט. פרות המשתנות דם בשו"ת נחלת ישראל מתיר וכמה גאונים הסכימו עמו ודלא כמי שרצה לאסור. כף החיים אות כ"ב.

עוף שאין לו כיס השתן אבל נמצא בה מים בחלל יש להכשיר בהפ"מ מ"מ יש חשש סכנה לאכול ממנה. וכן עופות שרגליהם נפוצה אפי' בעצם התחתון יש לחוש מחולי והאוכלם בא לידי סכנה. שם בכף החיים אות כ"ו-כ"ז.

^א. דהתליע חוזר ומבריא, ואפי' נשאר רק שני הזיתים במקום המרה ובמקום חיותו והם התליעו ג"כ כשרה דחוזר ומבריא. ט"ז ס"ק ג' מהרשב"א. מ"מ אם נשאר ב' זיתים והתליעו ואין כאן ב' זיתים חוץ מנקבי התולעים בזה טריפה. ש"ך ס"ק ו'. ובכבד שהתליע הגם שהבהמה כשרה אבל הכבד עצמו אסור מחמת התולעים כמבואר בסי' פ"ד סעיף ט"ז. כף החיים אות מ'.

כבד של כבש בן שנתו מנהג שאלוניקי שאין אוכלים אותו מפני שהוא מלא תולעים קטנים ככנים בתוך בשר הכבד ואינם יוצאים בחתיכת הכבד וזה בא להם מהמרעה שהוא מגדל תולעים בכבד, וסיים בכף החיים שאין לאכול כבד בלא בדיקה אפי' של בהמה גסה. שם אות מ"א.

^ב. וה"ה באונא סרוכה לדופן צר בעצם לבדו ויש שם מכה בדופן כשרה. ב"י בשם מהר"ר דוד בן יחיא, וכן עיקר ודלא כיש חולקין. כף החיים אות ש"ל. ואם יש מכה בדופן אין הבדל בין אם הסרכא יוצאת מגב האומא או משפולי או מצד הפנים אל הדופן דכאן הריעותא היא בדופן מכח המכה. שם באות של"א.

בדיקה^א, ואם אין מכה בדופן טריפה ולא יועיל לה בדיקה. ודוקא בסרוכא לדופן מכשירין אותה ע"י מכה, אבל אם סרוכא לשאר מקומות^ב כגון חזה וגררת ושמנונית הלב וטרפס וכיוצא בהם אע"פ שיש בהן מכה טריפה ולא מהני בדיקה.

י"ד סימן לט סעיף יח

עין משפט ד.ה.

יח. כ. ריאה שניקבה במקום חיתוך האונות בגב האונא כנגד הדופן, ודופן סותם הנקב בסרכא בבשר שבין הצלעות או בעצם יחד עם בשר כשרה^ה אבל אם היא סרוכה לעצם לבד טריפה^ו.

יח. כא. ה"ה בכל החלק שכנגד האונות למעלה עד הערוגה כשרה, מפני שהמקום צר ונדחק לדופן והוא סותמו לנקב.

נקרא דופן עד החוט שמנקרים מהחזה ומשם ואילך נקרא חזה^ז. ואם נסרכה שם לחזה טריפה.

ג. מ"מ אם הזדמן שמשום ספק אחר הוציאו הסרכא מן הריאה בנחת ונמצא נקב בריאה במקום הסרכא דהיינו ע"י שניפחו הריאה ביצבצה הגם שיש מכה בדופן יש להטריף כסברת מר"ן, הגם שיש מכשירים. כף החיים אות של"ה. ודוקא שאין באותה שכירה עוקץ אבל אם יש שם עוקץ והסרכא נאחזת בעוקץ יש לחוש לנקיבת הריאה וצריכה בדיקה. כף החיים אות שנ"א.

ד. טור בשם הרמב"ם והרא"ש.

ה. מימרא דרב יוסף בר מניומי בחולין דף מ"ח. ואין חילוק דאפי' נמצאו שנסרכו בהרבה מקומות לעצם ולבשר כשרה ולא דוקא במקום אחד. כף החיים אות רפ"ט. ומשמע דאפי' מיעוט סרוך בבשר והרוב בעצם כשרה. מ"מ למעשה אם ניקבה ממש צריך שתהיה סרוכה לבשר לבד ולא לעצם אפי' במיעוט, ובנסרכא לבד אם רוב הסרכא כנגד הבשר כשרה כהכרעת מהר"י בן חביב. כף החיים אות רצ"ג.

וכל מקום שהעצם מגולה נקרא עצם וכל מקום שהבשר חופה את העצם נקרא בשר, אבל קרום שעל העצם לא מקרי בשר. ובסרוכה לעצם ולבשר דכשרה אפי' בלא בדיקה. כ"כ הב"י. ש"ך ס"ק מ"ד.

ו. ולא מהני בדיקה. ש"ך ס"ק מ"ה. דעתידה להתפרק.

ז. ואם נסרכה לב' הצלעות הקטנות הראשונות הסמוכים לצואר י"א שדינם כצלעות וי"א שדינם כחזה, ובהפ"מ ובשעת הדחק יש להתיר. כ"כ הפר"ח. וכן הוא בכף החיים אות רצ"ח. אך סיים העיקר כדעת האוסרין, ודופן צר מתחיל מצלע ראשונה הקטנה מצד הצואר עד הצלע החמישית והיא בכלל אבל מצלע השישית ואילך הוי דופן רחב והסרכא בו טריפה. אות ש'.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחודר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

יח. כב. נסרכה על גבי חוט שבחזה כאילו נסרכה בחזה וטריפה.

הגה: וכבר נהגו בארצות אלו להטריף הכל ואין לשנות^ח ולכן אין להכשיר שום סירכא בריאה אם לא בב' אונות הסרוכות כסדרן למטה מחציין לצד עיקרן, וה"ה אונא באומא בכסדרה וכבר נתבאר שנהגו להקל בסרכא המתנתקת ע"י מיעוץ ומישמוש^ט.

עין משפט ו. אה"ע סימן ה פעיף ד

ד. ניקב למטה מהעטרה כשר. ובעטרה עצמה אם כשיראה שיכבת זרע יוצא מהנקב פסול ואם נסתם הנקב, חזר להכשירו.

עין משפט ז. יו"ד סימן לו פעיף ג

ג. ניקבה הריאה ועלה במקום קרום^י ונסתם^כ טריפה.

עין משפט ז. יו"ד סימן לו פעיף א

א. ריאה שנמצאו בה אכעבועות^ל אפי' הם גדולים הרבה אם היו

ח. ובש"ך ס"ק מ"ו וזה כלל נקוט בידך כל סרכות שבעולם נוהגין למעך ולבדוק אח"כ הריאה בניפוח. חוץ מאם זה כסדרן דהיינו מחיתוך לחיתוך למטה מחציין לצד עיקרן, וכן סירכא תלויה ודבוקה בגרגרת או בסמפון השומן או בשדרה, שנתבאר בסעיף ז' דכשר. וכן אם הורדא נדבקת למטה בשורש שלה בסעיף ו' כל אלו כשרים בלא מיעוץ ובלא שום בדיקה משום דרבותיהו בכך, וכל זה במקומו של הש"ך, אבל לדעת השו"ע אין למעך. כף החיים אות ש"ט.

ובספר השל"ה הקדוש ציוה לבניו שלא יקנו מבשר בהמה שמיעכו בה הסירכות בשלא כסדרן. שם באות ש"י.

ט. ואין כן דעת השו"ע כמו שנתבאר בסעיף יו"ד.

י. כלומר שקרום התחתון עלה מחמת המכה. ש"ך ס"ק ד'.

כ. ואפי' סתימה עבה וחזקה טריפה, מרש"י חולין מ"ג ע"א, וט"ז ס"ק, וש"ך ס"ק ו'. ואפי' ניפחו הריאה במים פושרים ולא ביצבץ טריפה משום דסופו להתפרק. כף החיים אות מ'.

ל. מחולין מ"ח, והרמ"א כתב דרבים מכשירים אפי' בעכורין וסרוחין ואפי' בבועות גדולות מאוד. ט"ז ס"ק א'. ואע"ג דבסי' ל"ו סעיף ז' פסק הרמ"א לגבי ריאה שנימוקה שדוקא בהפ"מ יש להכשיר בעכורין וסרוחין, י"ל דשם יש חשש של הסימפונות שצריכים בדיקה אם לא נימוחו משא"כ כאן. ש"ך ס"ק א'. ומנהג אשכנז כהרמ"א אבל הספרדים נוהגים ע"פ מר"ן השו"ע גם בירושלים ת"ו ואין בזה חשש שלא תתגודדו. כף החיים אות ב'-ג'. ועיין בכף החיים באו"ח סי' תס"ח.

מלאים אויר או מים זכים ^מ או ליחה הנמשכת כדבש וכיוצא בו או ליחה יבשה וקשה אפי' כאבן מותרת ^י אבל אם נמצאת ליחה סרוחה או מים סרוחים או עכורים הרי זו טריפה.

הגה: ורבים מכשירים ^ס אפי' בנמצאו מים עכורין וסרוחין ^ע. וכן המנהג להכשיר בועות בכל ענין ^פ אם אינם סמוכות.

דף מח:

יו"ד סימן לו סעיף א

עין משפט א.

עין בסעיף הקודם

יו"ד סימן לו סעיף טז

עין משפט ב.

יח. ריאה שהרגיש בה במישמוש היד שמחט בתוכה, אם שלמה היא נופחין אותה ואם עולה בנפיחה כשרה בין אם המחט דקה או עבה

מ. ואם הם מלוחים או מרים דינם כעכורים ואף אם הבועה אינה בולטת בחוץ אלא שוה לשאר מקום שבריא יש להחמיר אם אין הפ"מ או בשעת הדחק, ואם לא טעם מאותם מים שהיו צלולים יש להקל. שם באות ד'.

נ. ולא ינקוב בסכין אלא בקוץ שמא יבוא להטריף שלא כדין. שם באות ו'.

ס. הרא"ש הר"ן והרשב"א, ובבהמות גוי ראוי להחמיר כהרי"ף והרמב"ם ולאסור בעכורין וסרוחין, ומנהג בגדאד להכשיר אף בשל גוי משום מס הקהל שלוקחים מן הכשרות. שם אות ז'.

ע. ואפי' יש בבועה דם כשרה למכשירים אם לא שהאדמומית שלטה גם בגוף העור. שם באות י'.

פ. אם הבועה ישנה ומתמסמסת ביד הבודק שהיא מעופשת טריפה ואין לה שום הכשר בעולם לכו"ע. כף החיים אות י"ג. ואם נמצאת שלחופית כשקולפין אותה בידי הריאה נשאת שלמה במקום הבועה יש להטריף דשם היתה נקובה וחזרה והבריאה וקרום שעלה אינו קרום.

וכתב בכף החיים אות ט"ו דהמופת לידע אם זו בועה או שלחופית הוא ע"י העברת אצבע על השלחופית בחוזק אם נקרעה היא שלחופית וטריפה ואם לא נקרעה כיון שקרום הריאה קשה וכשדוחקים על הבועה היא בורחת למקום הבשר ולא לחוץ מן הקרום.

ואם יש על הריאה כמו נקודות אדומות או שחורות יש לבדוק אחר נקבים. שם אות ח"י. ואם נמצא על הבועה גרב או שחין טריפה ואין מועיל בזה שום בדיקה דזה ודאי ניקבה והעלה גרב או שחין וסופו לסתור ואפי' אם עלה גרב או שחין על טינרא מספק יש להטריף. שם אות י"ט.

בין אם נכנסה דרך חודה או דרך צד העבה שלה.
ואם הריאה חתוכה ואינה שלמה טריפה, ואם יש עליה קורט דם כנגד
מקום המחט מבחוץ טריפה אפי' שהיא שלמה.

הגה: בזה"ז יש להטריף כל ריאה שנמצא בה מחט אפי' שלמה אם לא
בהפ"מ יש להקל ע"י בדיקה ^ז.

עין משפט ג. יו"ד סימן לו פעיף ו

ז. ניקב אחד מהסמפונות לסמפון אחר כגון במקום שמתפצלים זה מזה
ואין בשר בניהם טריפה ^ק, אבל ניקב לבשר הריאה הבשר מגין עליו
וכשרה ^ר.

עין משפט ד. יו"ד סימן מו פעיף ג

ד. המעיים הדקים שסובבין לשומן שלהם שניקב אחד לחבירו כשרה
שחבירו מגין עליו. וא"צ לומר אם ניקב לחלב הטהור שהוא סותם.

עין משפט ה. יו"ד סימן לו פעיף יז

ט. מחט שנמצאת בסמפון הגדול של הריאה כשרה ^ש.

הגה: אפי' בחתוכה שלא נוכל לבדוק בנפיחה יש להכשיר.

צ. וכך פסק הב"ח. כף החיים אות רמ"ט.

ק. והב"ח כתב להטריף גם בניקב לבשר ודלא כהשו"ע, אבל הש"ך בס"ק כ' כתב דאין
דבריו נראין כלל לפי סוגיית הש"ס והפוסקים, והסכימו האחרונים דלא כהב"ח. שם
אות קט"ז. ונקיבת הסמפון אינו מצוי ואין בודקין אחריו. שם אות קכ"ב.

ר. אבל אם יש קוץ או מחט זה מעכבו שהבשר לא יגן על הנקב. כף החיים אות קי"ח.
וה"ה אם יש סמוך לנקב מוגלה או בועה אינו מגן עליו וטריפה. שם אות קי"ט.

ש. ובזמן הזה מטריפין בכל ענין אפי' נמצא בסמפון הגדול אפי' עם ראש עבה. כף החיים
אות רנ"ג.

אם נמצא מחט בריאה אחרי הבישול, אם אין בה חלודה המורה שזה זמן רב ולפני
השחיטה יש להכשיר מצד ספק ספיקא. שם באות רנ"ד. נמצא בתוך הריאה גרעין של תמר
כיון שאין דרך גרעין זה לנקוב כשרה, אבל נמצא גרעין של זית דינו כמחט וה"ה כל גרעין
שיש לו עוקץ וכן שיבולת שועל דינו כקוץ ומחט. שם אות רנ"ז. ועיין בדיני תרתי לריעותא
השייכים לסימן ל"ו בכף החיים בסוף הסימן שכתב כמה כללים.

עין משפט ו.

יו"ד סימן מא סעיף ו

ו. מחט שנמצא בכבד בין שבא לפנינו שלם או חתוך, אם צד העב של המחט לצד חלל הבהמה אפי' כולו טמון בכבד טריפה ^ה, ואם צד הדק שלו כלפי חוץ כשרה ^א שאנו תולין שדרך סמפון בא לשם.

הגה: ודוקא שצד העב פונה לצד הסמפון אבל אם פונה לצדדין טריפה.

ז. כל הנזכר במחט גסה אבל במחט דקה אין חילוק להיכן פונה וטריפה ^ב ושיעור גסה כשיעור גרעין של תמרה.

עין משפט ז.

יו"ד סימן מא סעיף ז

ח. מחט שנמצא בסמפון הגדול שבכבד, והוא סמפון הקנה שנכנס בתוכו או נמצא המחט בסימפון הגדול של הריאה כשרה ^ג.

עין משפט זז.

יו"ד סימן מא סעיף ו

עיין לעיל עין משפט ו

ת. כרב אשי בדף מ"ח. ובזמנינו לא נמצא מחט כגרעין של תמרה וא"כ לענין דינא בין אם המחט עבה או דקה בכל ענין מטריפין דגם צד העב שלהם נוקב. כף החיים אות מ"ו. אם נמצא גרעין של תמרה בתוך הכבד כשרה ואם נמצא גרעין של זית שיש לו קוץ טריפה. כ"כ הפר"ח באות י"א.

א. מחט שנמצא תחוב באמצעית הכבד לאחר שצלוהו ובשלוהו הפר"ח כתב דיש לאסור הבהמה ודלא כהמתיר שם ואפי' הכלים אם הם בני יומן אסור לבשל בהם, ואם הם לא בני יומן יש פלוגתא בזה. כף החיים אות מ"ח-מ"ט. ואם יש מקום לתלות שנפל שם המחט לאחר השחיטה יש להתיר מכח ספק ספיקא. שם באות נ"א.

ב. כ"כ בב"י.

ג. ולפי שאין אנו בקיאים מטריפין כל מחט שנמצא בריאה באיזה מקום שיהיה אפי' בסמפון הגדול, וה"ה בסימפון הכבד. כף החיים אות נ"ו.